

HENNY THIJSSING-BOER

Glimlach naar
het verleden

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

Geertje Maring, geboren Postema, keek de man tegenover zich verbluft aan toen ze hem hoorde zeggen: ‘We kennen mekaar al vanaf de schoolbanken, Geertje. We zijn de jongsten en daardoor de mooisten niet meer, maar naar mijn gevoel is er niks te bedenken dat ons zou kunnen beletten om er samen nog iets van te maken! We zijn beiden alleen en dat is niks gedaan!’

Ze bloosde diep, Geertje. Ze zou van schrik kunnen huilen en lachen tegelijk. Die malle Berend Buisman, hoe kwam hij op het idee! Ze hadden daarnet gezellig en ontspannen zitten te praten maar dat dit gesprek zo eindigde...

Haar ogen stonden verschrikt, groot en ongelovig toen ze zei: ‘Naar mijn gevoel is jouw verstand op de loop, Berend, of ben jij altijd al niet goed wijs geweest?’

Berend haalde kalm zijn schouders op. ‘Als ik gek was, zou ik hier niet zitten, dan zou ik in Zuidlaren thuishoren. ik heb jou altijd bijzonder graag gemogen. Vroeger, toen we nog jong waren, maakte ik me zelf weleens wijs dat ik van je hield! Maar omdat je vader een grote boer was, dacht ik dat ik bij Geertje Postema

geen schijn van kans had!’ Nu lachte ze voluit, alvorens ze zei: ‘Toe maar! Straks zeg je dat je nog altijd van me houdt! Maar dat kun je beter de kat wijsmaken dan een vrouw als ik, die Sara al heeft gezien!’

‘Is dat zo, ben jij al vijftig?’ Berend bezag haar peilend. ‘Net als jij, we zaten in dezelfde klas, weet je nog?’

‘Jawel, maar jij lijkt nog zo jong... zo meisjesachtig.’

Ze lachte andermaal toen ze zei: ‘Welja, ga me een beetje vleien maar dat helpt je niks, Berend! Mijn antwoord is nee en dat spijt me voor jou. Ik heb eens van Mans Maring gehouden en die liefde was zo groot dat ik er een heel leven mee toe kan. En nu laten we dit malle punt rusten en halen we het nooit weer aan!’ zei ze met een waarschuwende blik. Ze stond op: ‘Ik moet weer op huis aan. Dan is dat afgesproken, hè, dat jij eerdaags even bij Manske langs komt?’

‘Je kunt op me rekenen! Ik zal die jongen van jou de beste kalveren leveren die er bestaan, Geertje!’ Berend lachte even olijk als breed en Geertje haakte in: ‘Dat klinkt veelbelovend en daarvoor kwam ik ook naar je toe. Omdat ik weet dat jij een veekoopman bent met vakkennis en dat je het vertrouwen, dat

de mensen in je hebben, nooit beschaamt. Dag, Berend Buisman!' Ze stak haar hand naar hem op, glimlachte en kort daarop zag hij haar opzij van zijn huis weglopen.

Daar ging ze, Geertje Postema, en hij, grote stommeling, had haar min of meer ten huwelijk gevraagd!

Waar haalde hij het lef vandaan en hoe kwam het dat die woorden zomaar over zijn tong gleden! Natuurlijk had hij in de loop der jaren weleens aan haar gedacht, maar eigenlijk nooit in deze zin. Toen ze daarstraks bij hem binnenviel en tegenover hem aan tafel zat, had hij opeens geweten dat hij met haar verder wilde gaan. En dat had hij, lompweg, ook dadelijk maar even gezegd. Hij, Berend Buisman, die altijd predikte dat een mens eerst na moest denken alvorens de woorden hun vrije loop te laten. Hoe ouder hoe gekker. Jawel...

Vijftig jaar, dacht hij, terwijl hij zich weer in zijn stoel liet vallen. Dan was je zo ongeveer halverwege. Als je er tenminste, zoals hij, van uitging dat je de honderd vol zou maken. Niet jong meer maar veel te jong om de knagende eenzaamheid de baas te blijven.

Vier jaar was zijn Geke nu al dood. Vier lange jaren rommelde hij alleen wat aan in dit

voor hem veel te grote huis. Dorpelingen prezen hem: Berend Buisman redt zich best! Die man is handig, hoor! Zonder hulp van een werkvrouw houdt hij het huis netjes en zelf komt hij knap voor de dag.

Kunst! Hij lette op dat de boel niet smerig werd, hij maakte geen rommel en maakte dadelijk schoon wat vuil was geworden. Hij was een gezonde eter en zorgde er wel voor dat zijn warme prak op tijd op tafel stond.

Maar was daarmee de kous af? Een schoon huis, goed eten en een opgemaakt bed, dat was het leven toch niet? Het was spijtig dat ze geen kinderen hadden mogen krijgen, Geke en hij. Een lieve dochter die af en toe eens thuiskwam om pa wat op te monteren. Het had niet mogen zijn maar daar stond tegenover dat hun huwelijk puntgaaf was. Het was een huwelijk geweest dat samen werd gehouden door een band die liefde heet en dan mocht je als kerel niet klagen maar je handen dichtknijpen van puur geluk. In het begin, direct na haar dood, had hij gemeend zonder Geke niet verder te kunnen maar dat viel, merkwaardigerwijs, toch mee. Het leven ging gewoon zijn gangetje en trok jou daarin mee. Hij had natuurlijk het voorrecht dat hij als veekoopman veel onder de

mensen was. Dan zat hij bij deze boer achter de koffie, dan bij die en hij sloeg vanzelfsprekend geen veemarkt over. Zonder ‘handjeklap’ kon hij niet leven en als je goede zaken had gedaan, smaakte een borrel extra lekker en werd de praat lossier. Dan vergat je... voor even wel te verstaan, want als je je huisdeur daarna weer binnenstapte, kwam de eenzaamheid als een dikke rookwalm op je af.

Zijn dagen waren vol afwisseling en afleiding maar na elke dag volgde een lange avond en na een week een zondag. Dan kon hij zijn lol echt wel op.

Hij miste Geke vanzelf nog altijd maar die heel verscheurende gevoelens van toen waren weggeëbd. Geertje Postema loog dat het gedrukt stond, toen ze zei dat zij een heel leven toe kon met de liefde die Mans Maring haar eens gaf. Dat maakte dat wicht zichzelf wijs, in werkelijkheid was dat gans onmogelijk. Mans was al haast een jaar of twintig dood. Precies wist hij het niet meer maar een paar jaar meer of minder kwam er bij zo’n tijdsbestek ook niet op aan.

Ach heden, nu hij zo aan Mans Maring dacht, herinnerde hij zich op slag ook weer dat afschuwelijke ongeluk waarbij Mans het leven

liet. Heel het dorp schrok destijds op, toen men vernam dat Mans was doodgedrukt door zijn eigen bol! Met zijn vrouw, Geertje, had men te doen. Want op praktisch hetzelfde ogenblik dat Mans aan de horens van de bol werd geregen en het leven uit hem vloeide, baarde Geertje een zoon. Haar vierde en ze vernoemde hem naar de vader. Leven en dood, hoe dicht die bij elkander stonden, dat werd door Mans' dood en het nieuwe leven dat Geertje gaf, weer eens benadrukt. Er was weer een Mans Maring, die Manske werd genoemd, en voor Geertje Postema nam elkeen zijn petje af.

Geertje, de rijke boerendochter die in weelde was opgegroeid maar die de armoede leerde kennen toen ze tegen de wil van haar vader met Mans Maring trouwde, liet zien wat ze in wezen was: een vrouw met karakter, een vrouw die niet boog maar haar rug rechtte en zonder om te kijken, voorwaarts ging.

Berend schonk zichzelf nog een kom koffie in en droomde daarna weer ongestoord verder over Geertje Postema. Dat meidje had een leven achter de rug dat menige vrouw niet aan zou kunnen! Als kind nog haast had ze destijds behoorlijk van zich doen spreken! In die tijd lag haar naam op ieders tong. Vijftien jaar

en zwanger; het zal je maar overkomen! Het was Geertje overkomen en alhoewel men op het dorp doodnieuwsgierig was naar de naam van de vader van het kind, werd die door Geertje nooit prijsgegeven. Toch, vermoedde men, moest diegeen hier van het dorp komen want een jong wicht als Geertje toen was, kwam niet verder dan het eigen dorp. De naam van de vader bleef geheim maar men vernam wel andere dingen! Dat Geertje voor een jaar het dorp zou verlaten omdat ze naar Engeland vertrok om de taal daar terdege onder de knie te krijgen! Fabels, die Melle Postema rondstrooide in het belang van zijn hoeve. De werkelijkheid kwam aan het licht toen Geertje terug was en Melle haar poogde uit te huwelijken aan een boerenzoon. Tegen hem vertelde Geertje de waarheid: dat ze Engeland niet had gezien, amper wist waar het lag. Ze was naar Bussum gestuurd waar ze bij vreemden een kind had gebaard! Geertje Postema was moeder geworden van een meidje! Ach heden, het dorp leek in die dagen op haar grondvesten te schudden door zoveel sensatie, zoveel gespreksstof opeens. Geertje was zelf nog een kind en wie was de vader en waar was het kind want ze kwam met lege handen op de hoeve terug! Men kwam aan de weet dat ze

onder dwang van haar vader het kind had moeten afstaan. Melle kon de schande niet verdragen; op zijn hoeve paste geen bastaardje. Toen Melle nogmaals poogde zijn dochter rijk uit te huwelijken, nam Geertje daar geen genoegen mee. Ze vluchtte naar Mans Maring, met wie ze, alweer tegen de zin van haar vader, bevriend was geraakt. Mans woonde in zijn huisje op de ruimte tussen twee dorpen in; hij was behalve weduwnaar ook haast twintig jaar ouder dan Geertje. Toen Mans en Geertje trouwden, wees Melle zijn dochter voorgoed de deur. De poort naar rijkdom werd voor haar neus gesloten, de deur naar armoede stond voor haar open en die ging ze door. Met plezier, met alle genoegen, zo leek het wel.

Van Mans Maring kreeg ze vier jongens: Fokko, Maarten, Reinder en de kleine Manske, die in haar armen werd gelegd toen de vader zijn laatste adem uitblies.

In haar eentje zette Geertje de kalvermestery van Mans voort en Berend kon zich nog herinneren hoe zij op gezette tijden de veemarkt bezocht. Hoe ze daar rondliep tussen boeren en in niets meer leek op de rijke boerendochter die ze eens was. Door armoede en gebrek aan tijd om zich te verzorgen, was ze verslonsd

en leek ze een arbeidersvrouw. Maar het boerenbloed zat in haar en op de markt deed ze voor een boer niet onder, deed ze goede zaken!

Haar leven was toen keihard; ga er maar aanstaan met drie opgroeiende jongens, een luierkind, een kalvermesterij en al wat daarbij kwam kijken. En dat alles zonder centen want die waren op de boerderij gebleven en Melle zat er boven op.

Ze kreeg het wat gemakkelijker, Geertje, toen gaandeweg haar jongens opgroeiden en een handje konden helpen.

Zo leefde Geertje in die dagen haar heel eigen leven. Ze ging stil haar weg, klaagde nooit en legde niemand een strobreed in de weg en toch... hield zij de tongen danig in beweging. Die keer bijvoorbeeld, toen haar moeder overleed en zij onverwacht naast haar vader op het kerkhof verscheen. Berend meende dat Mans op dat moment nog leefde en toen hij stierf, sprak men weer over Geertje want toen wist het dorp opeens dat Melle Postema voor het eerst van zijn leven het huisje op de ruimte had opgezocht! Voor het eerst zag Melle van heel nabij zijn kleinzoons waarvan de oudste drie al opgeschoten bengels waren. Hij vroeg Geertje om naar de hoeve terug te komen